

Některá exotická zvířata musí jejich majitelé včas zaregistrovat, jinak hrozí pokuta

29.2.2024 - | Česká inspekce životního prostředí

Jste-li vlastníkem nebo dlouhodobým držitelem exempláře podléhajícího registrační povinnosti, jste do třiceti dnů od nabytí exempláře povinni požádat registrační úřad - příslušný krajský úřad podle místa bydliště nebo Magistrát hlavního města Prahy - o vydání registračního listu.

Změnu vlastníka nebo dlouhodobého držitele musíte jako nový vlastník nebo dlouhodobý držitel příslušnému registračnímu úřadu nahlásit opět do třiceti dnů ode dne nabytí exempláře. Pokud se stanete majitelem exempláře, který registrační povinnosti dříve nepodléhal, a pro který je registrační povinnost stanovena nově, platí pro vás stejný termín. Žádost o registraci můžete na krajském úřadě vyřídit jak osobně, tak i elektronicky. Postupy a formuláře žádostí naleznete např. na stránkách Středočeského kraje.

Hlásit musíte i změny

Hodláte-li převést exotický exemplář na jinou osobu, nesmíte tak učinit dříve, než vám registrační úřad vydá doklad o registraci nebo zaznamenaná nabytí exempláře do stávajícího registračního listu. Dále jste jako vlastníci exempláře povinni hlásit registračnímu úřadu změny týkající se chovaného živočicha. Zejména může jít o jeho úhyn, ztrátu, výpůjčku, nájem, převod vlastnictví k exempláři, dodatečné označení exempláře nebo trvalý vývoz z České republiky. I v tomto případě platí lhůta třiceti dnů ode dne, kdy změna nastala. Jako vlastníci nebo dlouhodobí držitelé exempláře jste tedy povinni starat se o to, aby registrační list odpovídal aktuálnímu stavu.

Obecně platí, že ten, kdo prodává nebo nabízí k prodeji exemplář podléhající registraci anebo exemplář, na nějž se vztahuje zákaz obchodních činností podle nařízení v oblasti obchodování s ohroženými druhy, je povinen jej opatřit písemným upozorněním a prodej uskutečnit jen s příslušným registračním listem, a v případě, že jde o exemplář podléhající zakazu prodeje, též s potvrzením o výjimce z tohoto zakazu. Během nákupu si proto vždy ověřte, zda daný exemplář tímto platným registračním listem (případně dalšími povinnými dokumenty) disponuje, a zda jsou údaje na něm správné. Registrační list spolu s dalšími doklady pak také předkládáte, vyzve-li vás k tomu orgán ochrany přírody.

Kontroly a možné sankce

Hlavním kontrolním orgánem v oblasti CITES v ČR je Česká inspekce životního prostředí, která kontroluje dodržování příslušných zákonů, může ukládat opatření i zjišťovat totožnost osob. Za porušení zákona ukládá ČIŽP pokuty na místě pokutovým blokem nebo v přestupkovém řízení. Ve správním řízení pak může dojít i k zabavení exempláře, drženého v rozporu se zákonem nebo evropskými předpisy. V závažných případech neoprávněného nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami je možné případy řešit i dle trestního zákoníku.

„Často se v praxi setkáváme s případy, kdy nový vlastník exempláře nepředloží krajskému úřadu registrační list k zapsání změny vlastnictví, neoznámí témuž úřadu prodej nebo darování exempláře s uvedením nového vlastníka, případně neoznámí úhyn exempláře a nevrátí originály příslušných dokladů. Nezřídka také dochází k tomu, že nerespektuje požadavky týkající se značení exempláře,“ vysvětluje ředitel oblastního inspektorátu Havlíčkův Brod Jan Panský. Za tyto přestupky lze uložit

pokutu až do výše 500 000,- Kč, v případě neprokázání původu a některých dalších přestupků až do výše 1 500 000,- Kč. „V obvyklých případech, které nastávají zejména u běžně chovaných suchozemských želv a papouška šedého, zvaného žako, se finanční sankce pohybují nejčastěji v řádech tisíců korun,“ dodává Panský.

Které druhy podléhají registraci?

Registrace exemplářů ohrožených druhů není sice úmluvou CITES vyžadována, v České republice ovšem platí povinnost registrace exemplářů značného množství vybraných druhů. Tato povinnost využívá základního principu úmluvy, kdy jednotlivé státy či jejich uskupení mají možnost přijmout přísnější pravidla. „Seznamy exemplářů CITES podléhajících povinné registraci jako takové v přehledné podobě neexistují. Uplatňování CITES v praxi je díky rozsahu spektra druhů, výrobků a činností po právní i dozorové stránce mimořádně složité,“ vysvětluje Jindřich Novák, vedoucí oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES s tím, že se povinnost registrace předně nevztahuje na neživé exempláře, dále pak ani na druhy přirozeně se vyskytující na území ČR a také na rostliny, bezobratlé, ryby, obojživelníky a některé druhy plazů, ptáků a savců. „Stručně řečeno, registrovat je potřeba některé druhy suchozemských želv, dále exempláře většiny druhů ptáků a savců z přílohy A a některé z přílohy B, zejména veškeré primáty a kočkovité šelmy vyjma kočky domácí,“ shrnuje Novák. Velmi dobré informace rychle získáte na webových stránkách Species+ (speciesplus.net), kde po zadání názvu zvířete nebo rostliny rychle zjistíte, do které kategorie podle stupně ohrožení patří a kliknutím můžete přejít i na příslušný dokument evropské legislativy.

Pokud si nejste jisti, zda máte povinnost zakoupené, příp. darované zvíře registrovat, můžete kontaktovat pracovníky odboru životního prostředí příslušného krajského úřadu nebo ČIŽP. Důležité informace najdete i v zákoně č. 100/2004 Sb., ve vyhlášce č. 210/2010Sb., nařízení Rady (ES) č. 338/97 a nařízení Komise (EU) č. 2023/966.

A co je vlastně CITES?

Nekontrolovaný obchod s ohroženými druhy zvířat a rostlin může přispět k vyhubení těchto druhů v přírodě. Účelem Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (CITES) je proto ochrana ohrožených druhů pomocí regulace obchodu s nimi. Zvířata a rostliny chráněné CITES nemohou být převáženy přes hranice bez speciálního povolení. CITES se vztahuje na více než 40 000 druhů živočichů a rostlin, chrání nejen živé organismy, ale i jejich části a výrobky z nich. Exemplářem CITES tedy může být i kabelka z krokodýla, boty z krajtí kůže, vycpanina, soška ze slonoviny či vzácného dřeva, úlomek korálu nebo také tradiční čínská medicína s obsahem chráněných zvířat či rostlin apod.

<https://www.cizp.cz/aktuality/nektera-exoticka-zvirata-musi-jejich-majitele-vcas-zaregistrovat-jinak-hr-oz-pokuta>